

ת"פ 51685/05/16 - רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע נגד מולא דוקאן

בית משפט השלום באשקלון

ת"פ 51685-05-16 רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע נ' מולא

בפני כבוד השופטת טל לחיאני שהם
מאשימה רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע ע"י ב"כ יאיר הדר,
עו"ד נגד

נאשמים מולא דוקאן - באמצעות ב"כ עו"ד חוסיין זגיר

החלטה

כללי

1. בפני בקשת ב"כ הנאשם לביטול כתב האישום אשר הוגש כנגד הנאשם, וזאת לאור **סעיף 5 או סעיפים 149(3)**,
(5), (6), (10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], **התשמ"ב - 1982** (להלן: "**החסד"פ**").

2. כנגד הנאשם תלוי ועומד כתב האישום המייחס לו ביצוע עבירת ציד חית בר מוגנת, עבירה לפי **סעיפים 2 ו-14(ב) לחוק להגנת חיית הבר, התשט"ו - 1955** (להלן: "**החוק**"), עבירת ציד ללא רישיון ציד, עבירה לפי **סעיפים 2 ו-14(ב) לחוק, ציד מתוך כלי רכב ממונע**, עבירה לפי **תקנה 6(ד) לתקנות להגנת חיית הבר, התשל"ו - 1976** (להלן: "**התקנות**"), ועבירת החזקת חיית בר מוגנת, עבירה לפי **סעיפים 8(א)(3) ו-14(ב) לחוק**.

3. בעובדות כתב האישום נטען כי בתאריך 28/12/14, בשעה שאינה ידועה במדויק למאשימה, אולם עד לשעה 16:20, בגבעות צפית, שהן שטח המרעה בבית ניר, עסק הנאשם, יחד עם אחר, בציד חוגלות באמצעות רובה ציד, ממנו ירה, מתוך רכב מסוג מיצובישי מגנום מספר רישוי 80-150-17, השייך לנאשם.

במהלך מרדף אחרי הנאשם, שנסע בכביש 6, הושלכה מהרכב שקית צהובה ממנה עפו 2 חוגלות, וכן הושלכו קופסאות קרטון ובהם כדורי ציד. כמו כן, בשקית נמצאה חוגלה מתה ובקרבת מקום נמצאו עוד 4 חוגלות מתות.

כל זאת ביצע הנאשם ללא רישיון ציד וללא היתר למעשיו.

טיעוני הצדדים

עמוד 1

4. לטענת ב"כ הנאשם, בשל האירוע המתואר בעבודות כתב האישום, הנאשם נחקר בתחנת המשטרה במסגרת תיק פלא 573631/14. בהודעה מיום 22/02/15 הודע לנאשם כי תיק החקירה נסגר בעילת היעדר ראיות מספיקות (**נספח "א" לבקשה**, להלן: "**הודעת המשטרה**"), על אף הודעת המשטרה על סגירת תיק החקירה כנגד הנאשם, כשנה ומחצה לאחר הודעה זו, הוגש כנגד הנאשם כתב אישום בגין אותו אירוע באמצעות רשות הטבע והגנים.

בשל התנהלות זו של גורמי אכיפת החוק, יש לבטל את כתב האישום התלוי ועומד כנגד הנאשם.

לטענת ב"כ הנאשם, הגשת כתב האישום על ידי רשות הטבע והגנים כשנתיים לאחר קבלת הודעת המשטרה, אשר בפניה עמדה עדות המתלונן (**נ/1**), עופר בן שבת, מהווה התנהגות לא סבירה בנסיבות העניין, וזאת מאחר שכתב האישום הוגש מבלי שהתווספו ראיות חדשות לאחר הודעת המשטרה, מבלי שחל שינוי בנסיבות, לאחר שהנאשם "זוכה" על אותו מעשה, וכל זאת באופן אשר פוגע מהותית בתחושת הצדק וההגינות ופוגע באינטרסים של החשוד ובהסתמכותו על החלטה זו.

5. ב"כ הנאשם הפנה בטיעוניו כאמור **לסעיפים 5 או/ו 149(3), (5), (6), (10) לחסד"פ**, וכן ביקש לחזק טענותיו באמצעות הפניה לפסיקה.

6. ב"כ המאשימה ביקש לדחות הבקשה.

ב"כ המאשימה טען כי התנהלות הנאשם, אשר העלה טענותיו אלה בשלב כה מאוחר של בירור התיק,

בסמוך לסיום שמיעת עדותו בתום ניהול ההוכחות, חסרה תום לב, וזאת בשל השיהוי הרב שבהעלאת הטענות נוכח קבלת הודעת המשטרה אשר נמסרה לו בשנת 2015 ומאחר ומדובר בטענות מקדמיות.

כמו כן, טען כי חקירת המשטרה הייתה חקירה שטחית, במהלכה נחקרו רק עד אחד והנאשם, וכי לאחריו נאספו ראיות חדשות שהצדיקו ניהול התיק על ידי הגוף המקצועי, רשות הטבע והגנים, בהתאם לסמכות המוקנית בדין, ואף מבלי שידעה על החלטתה של משטרת ישראל. עוד הוסיף כי ניתן לקבוע כמעט בוודאות כי אם היו מוצגות בפני הגורם המחליט במשטרה כלל הראיות בתיק, היה זה מורה על פתיחת התיק והעברתו לגורם המקצועי.

7. עוד טען ב"כ המאשימה כי לא ניתן להיעתר לבקשת הנאשם בהסתמך על סעיף **149(3) לחסד"פ** מאחר וזו לא הועלתה לאחר קבלת רשות בית המשפט, כנדרש **בסעיף 151 לחסד"פ**, וכן כי לא ניתן להסתמך על **סעיפים 149(5) ו(6) לחסד"פ** מאחר ואלה מחייבים זיכוי/הרשעה קודמים, או לכל הפחות ניהול הליך מקביל, אשר אינם מתקיימים במקרה זה.

8. ב"כ המאשימה טען כי שימוש בדוקטרינת ה'הגנה מן הצדק' תידרש רק במקרים חריגים ביותר, בהם יוכיח הנאשם קשר סיבתי בין התנהגותו הנפסדת של הרשויות לבין הפגיעה בזכויותיו של הנאשם, מה שאין כן בתיק זה, וכן הוסיף כי

לא כל פגם יוביל לביטול כתב האישום.

ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה לתמיכה בטיעוניה.

המסגרת הנורמטיבית

9. סעיף 5 לחסד"פ קובע כדלקמן: "אין דנים אדם על מעשה שזוכה או הורשע קודם לכן בשל עבירה שבו; ...".

מלשון החוק עולה כי התבססות על סעיף זה אפשרית רק במקרה בו התנהל הליך פלילי וניתנה הכרעת דין של זיכוי או הרשעה על ידי בית המשפט.

10. סעיף 149 לחסד"פ, קובע כי "לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן-

(3) פגם או פסול בכתב האישום;

...

(5) זיכוי קודם או הרשעה קודמת בשל המעשה נושא כתב האישום;

(6) משפט פלילי אחר תלוי ועומד נגד הנאשם בשל המעשה נושא כתב האישום;

...

(10) הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית.

כמו כן, סעיף 151 לחסד"פ קובע כי: "לא טען הנאשם טענה מקדמית בשלב זה, אין בכך כדי למנעו מלטעון אותה בשלב אחר של המשפט, אולם לגבי הטענות המפורטות בפסקאות (1) ו-(3) לסעיף 149 אין הוא רשאי לעשות כן אלא ברשות בית המשפט". מיום 21.5.2007

תיקון מס' 51

ס"ח תשס"ז מס' 2095 מיום 21.5.2007 עמ' 308 (ה"ח 143)

מסעיפים אלה נלמד כי טענה לעניין פגם או פסול בכתב האישום לאור סעיף 149(3) לחסד"פ ניתן לטעון בשלב מאוחר בהליך רק ברשות בית המשפט, וכי התבססות על סעיף 149(5) או (6) לחסד"פ אפשרית, בדומה לסעיף 5 לחסד"פ, רק במקרה בו מתנהל הליך פלילי מקביל, או התנהל הליך בו ניתנה הכרעת דין של זיכוי או הרשעה בגין אותו

עמוד 3

אירוע.

11. בפרשת יפת (ע"פ 2910/94 יפת נגד מדינת ישראל (28/02/96)) נקלטה לראשונה טענת ההגנה מן הצדק כאמצעי הגנה מפני התעמרות מצד הרשויות כלפי נחקרים ונאשמים ונקבע בה מבחן "ההתנהגות הבלתי נסבלת של הרשות".

בהמשך הורחבה הדוקטרינה ונקבע בפרשת בורוביץ' (ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נגד בורוביץ' (31/03/05)) מבחן גמיש יותר לקבלתה - מבחן "הפגיעה הממשית בתחושת הצדק וההגינות".

בפסק דין זה נקבע מבחן תלת שלבי לקבלת ההגנה - שלב ראשון, בחינת הפגם ועוצמתו, שלב שני, בחינה האם קיום ההליך הפלילי, בשים לב לקיום הפגמים, יש בו משום פגיעה בתחושת הצדק וההגינות ושלב שלישי, בחינת הסעד ההולם המאזן בין כלל השיקולים.

במסגרת **תיקון 51 לחסד"פ** נקלטה דוקטרינת "ההגנה מן הצדק" לספר החוקים, ובהתאם להוראת **סעיף 149(10) לחסד"פ** נקבע כי ככל שהגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומד בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית, אזי תתקבל הטענה.

כמו כן, לאחרונה קבע בית המשפט העליון כי "דוקטרינת ההגנה מן הצדק ככלל, ... - אינן מוגבלות בקיומו של **מניע פסול העומד בבסיס פעולות הרשות...**" (רע"פ 1611/16 מדינת ישראל נגד יוסי יוסף ואח' (31/10/18)).

מן הכלל אל הפרט

12. לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובה לה, ובחנתי הבקשה אל מול סעיפי החוק הרלוונטיים והמבחנים השונים שנקבעו בפסיקה, שוכנעתי כי יש מקום לדחות הבקשה, ואנמק.

13. אין מחלוקת בין ב"כ הצדדים כי בגין האירוע המתואר בכתב האישום לא התנהל או מתנהל הליך פלילי נוסף אשר מתברר בבית המשפט, וקל וחומר שלא ניתנה הכרעת דין בגין אירוע זה בעניינו של הנאשם. חקירת משטרה איננה עולה כדי "משפט פלילי אחר תלוי ועומד", והודעת המשטרה בדבר החלטה שלא להעמיד לדין את הנאשם בעילת היעדר ראיות מספיקות, איננה החלטה שיפוטית של זיכוי הנאשם מאשמה.

משכך, אני דוחה טענת ב"כ הנאשם בהתבסס על סעיפים 5 ו-149(5) ו(6) **לחסד"פ**.

כמו כן, לא התבקשה, ומשכך אף בוודאי שלא ניתנה, רשותו של בית המשפט להעלות טענה לפי **סעיף 149(3) לחסד"פ**, ומשכך יש לדחות טענתו של ב"כ הנאשם למתן סעד אף בהתאם לסעיף זה.

14. לאור האמור, נותר לדון בטענות ב"כ הנאשם בהסתמך על סעיף 149(10) לחסד"פ.

15. אין ספק כי קיים טעם לפגם בכך שהנאשם קיבל הודעה על סגירת התיק כנגדו מטעם משטרת ישראל, אשר לא צוין בה כי החקירה אשר התנהלה כנגדו ברשות הטבע והגנים עודנה תקפה.

עם זאת, לא מצאתי כי קיימת הצדקה לביטול כתב האישום מכוח דוקטרינת "ההגנה מן הצדק" וזאת מהטעמים הבאים:

א. רק לקראת סיום חקירתו של הנאשם (עמוד 35 שורות 19-22) העלה הנאשם את הטענה כי למעשה נחקר בגין אירוע זה גם על ידי המשטרה, וכי כבר לאחר חצי שנה ממועד קרות האירוע קיבל מכתב ממנו עלה כי המשטרה החליטה לסגור את התיק שנפתח כנגדו.

על אף שבהתאם לסעיף 151 לחסד"פ יכול הנאשם להעלות טענותיו לפי סעיף 149(10) לחסד"פ גם "בשלב אחר של המשפט", העלאת הטענה בשלב זה מעלה תהייה מדוע לא טרח הנאשם להעלות סוגיה זו עם הגשת כתב האישום כנגדו, במהלך הישיבות אשר התנהלו בעניינו או במענה המפורט לכתב האישום, ונושא זה הועלה רק בשלב כה מאוחר בניהול ההליך, לקראת סיום חקירתו הנגדית, ובהערת אגב במענה לשאלת ב"כ המאשימה בנושא אחר.

ב. ב"כ המאשימה הצהיר כי לרשות הטבע והגנים לא הייתה כל ידיעה על הודעת המשטרה. כמו כן, עת העלה הנאשם טענתו כאמור, ציין הנאשם כי: "למחרת החזירו אותי למשטרה ולא ידעו מזה וחקרו אותי במשטרה עוד פעם..." (עמוד 35 שורות 19-20).

מדברים אלה נלמד כי הנאשם עצמו סבר כי גורמי החקירה לא ידעו זה על חקירתו של זה. נתון אשר מחדד את הבעייתיות שבבחירת הנאשם שלא להעלות טענתו לעניין זה במועד מוקדם יותר.

עוד ניתן להסיק מהתנהלותו של הנאשם כי לא הסתמך על הודעת המשטרה בעניין התיק התלוי ועומד כנגדו היום, כי אם היה עושה כן, היה מביע טרזניה לגבי עניין זה קודם.

ג. במקרה של פתיחת תיק לאחר סגירתו עומדת מצד אחד הרשות הנתונה לגורמי האכיפה לשקול מחדש עמדתם ולשנות החלטתם, ומנגד עומד אינטרס ההסתמכות של הנאשם ואינטרס הסופיות.

מהפסיקה עולה כי בדרך כלל לא תינתן גושפנקא לשינוי החלטת רשות בגדר שיקול מחדש גרידא של אותם נתונים ממש, למעט מקרים בהם מתגבר האינטרס הציבורי על אינטרס צר יותר, אך כי בוודאי ששיקול מחדש אפשרי נוכח שינוי נסיבות, ובין היתר הערכה מחדש של עובדות, נתונים חדשים לרבות לקחים המצדיקים עיון מחדש, או אפילו אם תוצאות ההחלטה הקודמת מחייבות בדיקה חוזרת.

(ראו: בג"צ 844/86 דותן נגד היועץ המשפטי לממשלה (10/06/87), וכן פסיקה מאוחרת יותר שקובעת אף היא כי קיים צורך בשינוי נסיבות - בג"צ 6781/96 אולמרט נגד היועץ המשפטי לממשלה (05/11/96), ובג"צ 2766-13 גוריון נגד מדינת ישראל (23/04/13)).

כל זאת נאמר לגבי אותה רשות, החוזרת ושוקלת את העניין ומשנה דעתה.

בדרך של קל וחומר יש להסיק לגבי רשות נפרדת, אשר לא ידעה על החלטתה של זו הראשונה, ואשר מהווה הגורם המקצועי באותו עניין.

מטענות ב"כ הצדדים ומהחומר אשר הוגש לעיוני עולה כי בפני המשטרה עמדו אך חקירתו הפתוחה של המתלונן וחקירה קצרה של הנאשם. זאת לעומת כלל חומר הראיות אשר נאסף על ידי רשות הטבע והגנים שקיים בתיק, ואשר הוצג והוגש במהלך שמיעת ההוכחות שהתקיימו במסגרת תיק זה, ובין היתר דו"חות פעולה רבים, חקירה מעמיקה של הנאשם, תמונות של החוגלות וכדורי הצייד אשר נמצאו. זאת ועוד, אין ספק כי הגורם המקצועי, אשר אמון על חקירות עבירות מהסוג עליהן נותן הנאשם את הדין, הוא רשות הטבע והגנים.

מהאמור ניתן להניח כי אם מלוא חומר הראיות היה מונח בפני חוקר המשטרה, בין אם טרם החלטתו ובין אם לאחר החלטתו, היה בחומר המפורט כדי לשנות החלטתו לעניין סגירת התיק, ואף כזה המהווה שינוי נסיבות המאפשר שינוי החלטתו. קל וחומר כאשר מדובר בגוף נפרד, אשר לא היה מודע להחלטת הסגירה של המשטרה והמשיך חקירתו המקצועית באופן שהוביל למסקנתו כי יש להעמיד הנאשם לדין בגין העבירות המיוחסות לו.

זאת ועוד, ככלל לאחר חקירת המשטרה במקרים כגון דא, משקיים גורם חקירה מקצועי בעבירות מסוג זה, המשך החקירה מועבר לידי רשות שמורות הטבע והגנים ומשטרת ישראל סוגרת תיק החקירה מהטעם "רשות אחרת מוסמכת על פי דין לחקור בעבירה".

על אף עילת הסגירה הפורמלית שצוינה בהודעת המשטרה, בשים לב לעובדה כי בפועל המשך החקירה הועבר לידי רשות שמורות הטבע והגנים, נראה כי באופן מהותי תיק החקירה במשטרה נסגר מטעם זה.

ברי כי ככל שעילת הסגירה בהודעת המשטרה הייתה העברת החקירה לידי רשות מוסמכת אחרת לא הייתה יכולה לקום לנאשם טענה כלשהי.

16. מהמפורט לעיל שוכנעתי כי על אף שקיים טעם לפגם בהתנהלות גורמי האכיפה, נוכח התנהלות הנאשם, כמפורט, לא ניתן להגדיר התנהלותה של המאשימה כהתנהלות נפסדת, ושוכנעתי כי קיום הליך פלילי זה בעניינו של הנאשם, אין בו משום פגיעה בתחושת הצדק וההגינות.

משכך, אני דוחה טענת ב"כ הנאשם אף בהתבסס על סעיף 149(10) לחסד"פ.

21. סוף דבר, אני דוחה כאמור בקשת ב"כ הנאשם לביטול כתב האישום.

22. מזכירות תמציא ההחלטה לב"כ הצדדים.

23. ב"כ המאשימה יגיש סיכומים בכתב אשר לא יעלו על 7 עמודים, תוך 30 יום מקבלת החלטה זו. ב"כ הנאשם יגיש סיכומיו, אשר אף הם לא יעלו על 7 עמודים, 30 יום לאחר קבלת סיכומי המאשימה.

ניתנה היום, ח' טבת תשע"ט, 16 דצמבר 2018, בהעדר
הצדדים.